

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه «حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست»، پس از رفع ایرادات شورای محترم نگهبان در کمیسیون اجتماعی و تصویب در صحن علنی مجلس، مجدداً به شورای نگهبان ارسال شد که آن شورا نیز طی نامه مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۶ در پنج مورد به مصوبه اخیر مجلس ایراد وارد کرده است که در این گزارش به بررسی مصوبات کمیسیون اجتماعی خواهیم پرداخت.

بررسی مصوبات کمیسیون

ایراد اول

شورای محترم نگهبان در ایراد اول خود به حذف بند «ح» در ماده (۶) اشکال وارد نموده است که برای رفع ایراد شورا کمیسیون ماده (۶) را بدین شکل تغییر داده است:

ماده (۶) - درخواست کنندگان سرپرستی باید دارای شرایط زیر باشند:

بند الحاقی - تقید به انجام واجبات و ترک محرمات.

الف) عدم محکومیت جزایی مؤثر

ب)

ج) اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

با این تغییر ایراد شورای محترم نگهبان مرتفع خواهد شد.

ایراد دوم

شورای نگهبان در تبصره «۱» ماده (۶) به اختیار دادگاه در اعطا و عدم اعطای سرپرستی طفل غیرمسلمان در صورت وجود مصلحت وی به متقاضی مسلمان، اشکال وارد نموده است که برای رفع ایراد شورا تبصره «۱» ماده (۶) در کمیسیون بدین شکل تغییر یافته است:

«تبصره «۱» - رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست و افراد تحت سرپرستی الزامی است. دادگاه صالح در

صورت وجود مصلحت کودک و نوجوان غیرمسلمان، سرپرستی وی را به متقاضی مسلمان می سپارد.

با این تغییر ایراد شورای نگهبان مرتفع خواهد شد.

ایراد سوم

شورای محترم نگهبان در چند مورد به نبود عبارت «وصی منصوب از سوی ولی قهری» در مواد (۸) و (۱۰) و همچنین عدم اشاره به حق حضانت مادر در تبصره «۱» ماده (۸) ایراد وارد نموده است که برای رفع ایراد شورا، عباراتی از مواد (۸) و (۱۰) در کمیسیون بدین شکل تغییر یافته است:

«ماده (۸) - سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف) امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری آنان وجود نداشته باشد.

ب) هیچ یک از پدر، مادر، جد پدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری آنان در قید حیات نباشند.

ج) افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده شده و تا دو سال از تاریخ سپردن آنان به سازمان؛ پدر، مادر، جد پدری یا وصی منصوب ازسوی ولی قهری آنان، برای سرپرستی آنان مراجعه نکرده باشند.

د) هیچ یک از پدر، مادر، جد پدری و وصی منصوب ازسوی ولی قهری آنان صلاحیت سرپرستی را نداشته باشند و به تشخیص دادگاه صالح این امر حتی با ضم امین یا ناظر نیز حاصل نشود.

تبصره «۱»- «چنانچه پدر، مادر، جد پدری کودک یا نوجوانان یا وصی منصوب ازسوی ولی قهری مراجعه کنند، دادگاه در صورتی که آنان را واجد صلاحیت لازم ولو با ضم امین یا ناظر تشخیص دهد و مفسده مهمی نیز کودک یا نوجوانان را تهدید نکند؛ با اخذ نظر سازمان و با رعایت حق حضانت مادر و تقدم آن؛ نسبت به استرداد آنان حکم صادر می کند. در غیر این صورت حکم سرپرستی ابقاء خواهد شد».

«ماده (۱۰) - در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر، مادر، جد پدری و وصی منصوب ازسوی ولی قهری؛ صلاحیت سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر نداشته باشند، دادگاه می تواند مطابق این قانون و با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با اخذ نظر مشورتی سازمان؛ مسئولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست کنندگان سرپرستی واگذار نماید».

با این تغییر ایراد شورای نگهبان مرتفع خواهد شد.

ایراد چهارم

شورای نگهبان در ماده (۲۲) به عدم درج مشخصات واقعی طفل و فرزندخوانده بودن وی در شناسنامه طفل و زوجین سرپرست ایراد مغایرت با موازین شرعی وارد کرده است که برای رفع ایراد شورا برای رفع ایراد شورا، ماده (۲۲) در کمیسیون بدین شکل تغییر یافته است که در قسمت توضیحات شناسنامه به امر فرزندخواندگی و حکم دادگاه تصریح شود.

با این تغییر ایراد شورای نگهبان مرتفع خواهد شد.

ایراد پنجم

شورای نگهبان در بند «د» ماده (۲۶) به عدم درج عبارت وصی و جد پدری ایراد وارد نموده است که برای رفع ایراد شورا، این بند، در کمیسیون بدین شکل تغییر یافته است:

«ماده (۲۶) - حکم سرپرستی پس از اخذ نظر کارشناسی سازمان در موارد زیر فسخ می شود:

الف) ...

.....

د) مشخص شدن پدر، مادر، جد پدری یا وصی منصوب ازسوی ولی قهری کودک یا نوجوان، در صورتی که صلاحیت لازم برای سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر ازسوی دادگاه، دارا باشند».

با این تغییر ایراد شورای نگهبان مرتفع خواهد شد.

نتیجه گیری

شورای محترم نگهبان در پنج مورد به مصوبه مجلس شورای اسلامی درخصوص لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست ایراد وارد کرده است که به نظر می رسد با تصویب اصلاحات انجام شده در گزارش کمیسیون؛ آن ایرادات مرتفع خواهد شد.